

WSPOMNIENIE

z wystąpienia mniszki (*Psilura monacha*) w Galicji.

(Korespondencja.)

Podczas mojej bytności w hrabstwie tenczyńskim w r. 1892, mniszkę skonstatowano w rewirze Kopce w lipcu i wtedy zacząłem zbierać dość jednak rzadko występujące gąsienice mniszki w drzewostanach starych, świerkowych, najdalej na zachód wydziału wysuniętych.

W tychże miejscach znajdowano oddawna *Tomicusa thypographusa*, który pomалу przerzedzał ładne tam drzewostany.

Złapane gąsienice umieszczałem w klatkach drewnianych, dając do żeru świeże gałązki świerkowe, umieszczając je zawsze w pozycji naturalnej.

W przedsiębranych licznie poszukiwaniach w innych częściach rewiru najmniejszego śladu nie znaleziono. Przeszukiwania robione były przez służbę leśną z przynajętymi do tego ludźmi.

Rzędami, jak zwykle, ludzie szli i opatrywali pnie, zbierając owady znalezione do pudełek.

W drzewostanach świerkowych znajdowano także motyle *Spinx-a pinastri*, zamarłe na poły gąsienice *Dasichyr-y pudib. L.* i inne.

Rozumie się, mniszka nielicznie wystąpiła, kiedy przez 3—4 godzin dobrego i uważnego przeszukiwania zaledwie się znalazło 10—15 sztuk.

W końcu lipca znajdowano jeszcze mniej gąsienic, w sierpniu, w połowie miesiąca. palone ognie w różnych miejscach nie dawały żadnego rezultatu, bo notowano 3—5 motyli. Poczem zaprzestano poszukiwań zbiorowych.

Od sierpnia uzbierałem mniszek:

1) gąsienic 5 sztuk czarnej odmiany. 13 sztuk popielatej barwy w różnych odcieniach,

2) poczwarek sztuk 43.

Poczwarki były w różnych kolorach, począwszy od bladzielonawo-popielato do ciemno-brunatnego.

3) Motyli sztuk 5, oprócz tego w lesie spotykałem *Ichneumona globatus L.*, *Ichneumona castigator Gr.*, *Pimpla instigator* i muchy *Tachinae*.

Niektóre w lesie spotykane gąsienice nie były całkiem zdrowe, zdradzając się leniwym chodem, odmienną czasem barwą np. słabo-popielatą, czego jednakże na karb inwazji pasożytniczej kłaść zbytnio nie można było, gdyż i do stanu poczwarki przygotowujące się gąsienice zwykle taki stan objawiają.

W końcu sierpnia otrzymałem z hodowanego owadu 29 motyli, z tego

samic	18
samców	6

Na 29 sztuk było 8 „eremitów“ coby stanowiło 33% i potwierdzało przypuszczenie, że ta odmiana częściej i liczniej w drzewostanach świerkowych występuje.

Stan wychowanych motyli był tylko przy 16 zadowolniający, zaś reszta wyszła ze stanu poczwarek z powykrzywionymi skrzydłami, nienormalnie wykształconym odwłokiem, tak, że zupełnie fruwać nie mogły. Oprócz tego 12 poczwarek nie przeistoczyło się w motyle pomimo, że z lasu wszystkie poczwarki okazywały się zdrowymi.

Również i 5 gąsienic, znalezionych w lesie, już były choremi i nie przepoczwarczyły się.

Z poczwarek i gąsienic, zatrzymanych w rozwoju biologicznym, poczęły wychodzić białe robaki, gąsienice much *Tachinae* 8–9 m. długie, czarnymi punkcikami na końcu opstrzone. Robaki te w 2–3 dni zamykały się w baryłkowate osklepy ciemno-brunatno-bronzowe. Otrzymałem z tych robaków, poczwarek much *Tachineae* 17, które wyżywiły się kosztem 17 gąsienic mniszki.

Oprócz tego otrzymałem 3 ichmeumony większe.

W procentowym stosunku przedstawiają się rzeczy tak:

Z 61 sztuk zehranej mniszki otrzymałem:

39. 4%	motyli
27. 8 „	gąsienic i poczwarek
27. 9 „	much <i>Tachineae</i>
4. 9 „	ichmeumonów

Zauważyć należy, że na 39, 4 motyli było 33% chorych, nienormalnie wykształconych z powykrzywianymi skrzydłami lub nieznacznie wydłużonym odwłokiem.

Jedną gąsienicę, podejrywaną o zarażenie grzybkowe, krajałem pod mikroskopem przy 1000 powiększeniu, zarażenia grzybkowego jednak nie spostrzegłem.

W drugiej gąsienicy przy rozcięciu brzytwą znalazłem larwę much *Tachinae*, co było ciekawem, bo zwykle wspomniane pasożyty wychodzą z poczwarek mniszki, rzadziej już z gąsienic. Nierozwinięte gąsienice lub poczwarki po przekroju brzytwą wewnątrz puste, pleśnią gnilną pokryte, niekoniecznie od zarazy grzybkowej zginąć miały. Czasem podczas zdjęcia z drzewa gąsienicy lub poczwarki palcami, mimowoli wywoła się ucisk mały prowadzący powolny rozkład.

Taki wtedy znaleziony korzystny stosunek nieprzyjaciół owadniczych mniszki usposabiał do więcej optymistycznych poglądów, aniżeli to w prasie i w mowie u leśników słyszeć się dało.

W. Pracki.

Wyciąg z protokołu obrad

z posiedzenia Wydziału galic. Tow. leśnego z d. 8. listopada 1895.

Obecni członkowie pp.: Kazimierz Acht, Tadeusz Borzęcki, Jan Ligman, Romuald Makarewicz, Rodryk Schupp. Przewodniczył p. Władysław Tyniecki.

Początek o godzinie 6. wieczorem.

Po odczytaniu protokołu i przyjęcia takowego z d. 1. października r. b. załatwiono następujące sprawy:

- I. Uchwalono udzielić Zakładowi im. Ossolińskich brakujące sprawozdania z Walnych Zgromadzeń z zapasów, o ile takowe starczą.
- II. W sprawie mianowania członków korespondentów, umówiono zasadę, jaką ma się referent kierować przy ułożeniu listy członków korespondentów.
- III. W sprawie ustawy lasowej, uchwalono uprosić p. Liżaka o wypracowanie a względnie o odstąpienie materiałów do tej ustawy odnoszących się, które ma w posiadaniu.
- IV. Zreformowaną petycję w sprawie rewizyi katastru gruntownego przez p. Rodryka Schupp, przyjęto do wiadomości i uchwalono podziękować p. referentowi.
- V. W sprawie pozyskania członka do redagowania czasopisma *Sylwana* od 1 Stycznia 1896 w miejsce p. Kazimierza Achta (który zrezygnował), uchwalono ogłosić konkurs z terminem do 5. grudnia w *Sylwanie*.
- VI. Gdy p. Romuald Makarewicz rezygnacyi swej z sekretarza niecofnął, uchwalono na wniosek komisji dla uregulowania stosunków kancelaryjnych, sekretaryat powierzyć p. Zygmuntowi Demianowskiemu od 15. grudnia 1895.

- VII. W sprawie mianowania delegata do rady kolejowej, wybrano większością głosów p. Kazimierza Achta na czas, jak długo mandat członka Wydziału dzierży.
- VIII. Sprawę wyboru członka rady kultury krajowej, uchwalono odroczyć i uprosić p. Tynieckiego, aby ustawę dotyczącą rozpatrzył i wniosek swój postawił na przyszłej sesyi.
- IX. Nowych członków pp. Stefana Krokowskiego, Narcyza Waclawa dw. im., Gintowt Dziewiałtowski, Jana Pfeiffera i Franciszka Winiarskiego uchwalono przyjąć.
- X. W sprawie rozpowszechnienia kalendarza gospodarczo-leśnego na r. 1896, wydanego przez Towarzystwo dla Urzędników gospodarczych we Wiedniu (Verein für Güterbeamte) uchwalono członków zawiadomić o wyjściu kalendarza za pośrednictwem Sylwana, zakupić jeden egzemplarz po niższej cenie 1 złr. 20 ct. i Towarzystwo wyż wymienione o uchwale zawiadomić.
- Na tem posiedzenie ukończono o godz. 8 wieczór.

Wiadomości bibliograficzne.

- Forst- und Jagdkalender F. d. J. 1895 hrsg. v. böhmischem Forstverein. Red. v. J. Zenkner, 37 Jahrg. gr. 16° VII. 254 S. Geb. i. Leindw. Mk. 2 80 klein. Ausg. VIII. 184 S. Geb. i. Lwd. Mk. 1 40. Prag, R. Andresche Buch.
- Jahresbericht der forstlich-phänolog, Stationen Deutschlands herausgeben im Auftrag des Vereines deutscher forstl. Versuchsanstalten v. d. groszh. hess Versuchsanstalt zu Giesen. 9 Jahrg. 1893 8° IV. 107 S. M. 2. Berlin, J. Springer.
- Käubler. das Forst- u. Feldstrafgesetz v. 30 IV 73 u. 24. IV. 94. und das Gesetz für das Verfahren in Forst im Feldrugesachen betr. v. 10 III 79 u. 24 IV. 94 mit Erläuterungen (Meinhods jurist. Handbib. 51 Bd.) 8° IV. 75. S. M. 1 50 Leipzig, Alb Berger.
- Kauffmann R. Praktische Anleitung zur korrekten Kurven Absteckung beim Wegebau, nach der einfachsten Methode. Für Forstleute u. Ingenieure. Mit 2 Th. u. 1 Tabelle zum Abstecken v. Kreisbögen. 12° III. 47 S. cart. Mk. 2 Würzburg. Stahel'sche Hofbuch.
- Kiesler E. Kubiktabellen f. runde Hölzer, berechnet nach Metermass Ausg. A. Nach den forstl. Bestimmungen zusammengestellt. 9 Aufl. 12° VIII. 48 S. 60 Pf. Leipzig, Rosburg'sche B.

- Mücke F., der preussische Forst und Jagdschutzbeamte. Die Bestellung der Forstschutzbeamten zu Hilfsbeamten der Staatsanwaltschaft. Das Gesetz über den Waffengebrauch der Forst- u. Jagdbeamten von 31, III. 1837. Die gesetzlichen Bestimmungen über die Bestrafung der Jagdvergehen und über die Widersetzlichkeit bei Forst- u. Jagdvergehen. Mit Erläuterungen 3 Aufl. 12° 174 u. VI. cart. M. 1. 75. Neudam, J. Neumann.
- Vorschriften für die Verwaltung und Bewirtschaftung der Waldungen der Gemeinden und öffentlichen Anstalten. Heraus. v. Ministerium f. Elsass-Lothringen nebst Dienstinstruktion f. d. Forstschutzbeamten, sowie Hauordnung. 4° 41 S. 50 Pf. Strassburg i. C. Druckerei u. Verlags Anstalt vom R. Schulz & Co.
- Cieslar A. Die Erbllichkeit des Zuwachsvermögens bei den Waldbäuben. (Aus Centrslbl. f. d. ges. Forstwesen) gr. 8° 24 S. mit 9 Fig. 80 Pfg. Wien, Wilh. Frück.
- Enders M. Lehrbuch der Waldrechnung und Forststatik. gr. 8° IX. 286 S. mit 4 Fig. Mk. 7. gld in Lwd. Mk. 8.25. Berlin, J. Springer.
- Foerster F. v. Die Korbweidenkultur und ihr Wert für die Landwirtschaft der östl. Provinzen Preussens gr. 8° 45 S. Mk. 1. Berlin, J. Parey.
- Forstrevierkarte vom Glasner Revier I/II. I. lith. 60 Pfg., bunt 75 Pfg. II. Bornaer Wald lith. 50 Pfg. bunt 60 Pfg. Leisnig, Th. Fanghänel.
- Frank A. B. Die Krankheiten der Pflanzen 5. Lfg. Mk. 1.80. Breslau, E. Trewendt.
- Gayer K. über den Femelschlagbetrieb und seine Ausgestaltung in Bayern. gr. 8° 31 S. Mk. 1. Berlin, P. Parey.

L. 1340. Z kancelaryi Wydziału galic. Towarzystwa leśnego.

X. WYKAZ

uiszczonych wpłat od 26. września do 25. października 1895.

I. Całoroczną należytość: pp. Dobrostański Roman, Stainer Juljusz, Zieliński Aleksander, Hirsch Piotr, Maultz Józef Bosch Adolf, Borzęcki Maciej, Fryben Mieczysław, Obst Karol, Węgrzynowski Hippolit, Wibiral Edward, książę Czartoryski Witold (i na rok 1896), hr. Szeptycki Jan, Unger Ludwik, Lipiński Bronisław, Lizak Jan, Karatnicki Włodzimierz, Krokowski Stefan wraz z wpisowem, Gottwald Michał, Expedycja gazet za 2 egzemplarze, Kornicki Władysław, Landa Józef, Wisłocki Eugeniusz, Polański Józef, Szczepanowski Stanisław, Richter Julian, Bałtarowicz Jan, Borowiczka Karol, Węgliński Aleksander.

II. Całoroczną należyciść uzupełnili: pp. Zdżarski Władysław 2 złr., Ujejski Roman wraz z wpisowem 3 złr., Towarzystwo rolnicze Nowy Sącz 3 złr.

III. Należyciść za I. półrocze 1895: pp. Sozański Hippolit a C to 1 złr. 50 ct., Wesołowski Włodzimierz 2 złr. 50 ct., Pfeiffer Jan wraz z wpisowem i a Conto II. półrocza 2 złr.

IV. Należyciść za II. półrocze 1895: pp. Wiśniowski Władysław, Małkowski Józef, Osiadacz Konstanty, Winiarski Franciszek wraz z wpisowem, Łysak Antoni, Hucher Edward, Czupa Antoni, Sokoll Józef.

V. Zaległości popłacili: pp. Rodakowski Aleksander 5 złr., Borzęcki Maciej 4 złr., Fryben Mieczysław 50 ct., Polański Józef 5 złr., Bałtarowicz Jan 1 złr.

VI. Prenumeratę uiszcili: pp. Czaczew T., Lange J. B. a Conto 4 złr. 88 ct.

VII. Na zakupienie Biblioteki nadesłali: pp. Torski Antoni 1 złr. 50 ct., Galiński Kazimierz 1 złr., Cywiński Adolf 1 złr., Krasiczyński Józef 1 złr., Zawistowski Adam 50 ct., Sozański Kazimierz 50 ct., Jankowski Jan 50 ct., Pauer Franciszek 3 złr., Mirecki Eustachy 2 złr., Gottwald Michał 2 złr., Wróbel Franciszek 1 złr., hr. Fredro Andrzej 5 złr., Budziński 1 złr., Sielecki 1 złr., Stilger Wł. 1 złr., Poluszyński K. 1 złr., Wojdyło 50 ct. i Osiński 50 ct.

L. 1417. Z kancelarji Wydziału galic. Towarzystwa leśnego.

YI. WYKAZ.

uiszczonych wpłat od 26. października do 25. listopada 1895.

I. Całoroczną należyciść na r. 1896: p. Witkiewicz Kajetan.

„ „ „ „ 1895: pp. Riegel Karof, Tichy Roman, Fischer Michał, Telichowski Cyprian, Rożański Antoni, Nowak Franciszek, Biliński Stefan, książę Sapieha Jan. Peszkowski Józef, Lewel Kazimierz, Smolik Adam, Borowski Zygmunt, Wydział powiatowy Przemyślany, Riessler Apol wraz z wkładką, Goos Julian, Dziewiałowski, Gintowt Narcyz wraz z wpisowem, Groblewski Zygmunt wraz z wpisowem, Sawicki Karol.

III. Całoroczną należyciść uzupełnili: pp. Bętkowski Jan wpisowe 50 ct., Pfeiffer Jozef 50 ct.

III. Należyciść za II. półrocze 1895: pp. Kłosowski Jan, Pawłowski Władysław, Wróbel Franciszek, Robaczewski Jędrzej, Jarmułowicz Jan, Rieger Władysław.

IV. Zaległości popłacili: p. Lewel Kazimierz 2 złr.

V. Na zakupienie biblioteki nadesłali: pp. Górecki Antoni 1 złr., hr. Tyszkiewicz Janusz 5 złr., Dr. Hupka Jan 3 złr., Niewiarowski Henryk 2 złr., MM. Jam 1 złr., Jam S. 1 złr., Lachman Zygmunt 1 złr., J. Eckstein 2 złr., Kabłak M. 2 złr., Koronowicz Bazyli 2 złr., Borowski Zygmunt 2 złr., Witkiewicz Kajetan 2 złr.

